

Briselē, 18.5.2022.
SWD(2022) 148 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM – KOPSAVILKUMA
ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

ES Saules enerģijas stratēģija

{COM(2022) 221 final}

KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS PAR SABIEDRISKĀS APSPRIEŠANAS REZULTĀTIEM

ES SAULES ENERĢIJAS STRATĒGIJA

Eiropas Komisija par nodomu pieņemt paziņojumu, kurā izklāstīta ES saules enerģijas stratēģija, pirmo reizi paziņoja Komisijas darba programmā 2022. gadam. Gatavojot šo iniciatīvu, notika apspriešanās ar ieinteresētajām personām, un svarīgākie pasākumi tās gaitā bija tiešsaistes uzaicinājums iesniegt atsauksmes un sabiedriskā apspriešana, informācija par kuru tika publicēta Komisijas apspriešanās tīmekļa lapā “Izsakiet viedokli” 18. janvārī, nosakot, ka atsauksmes var iesniegt 12 nedēļas. Papildus apspriešanās pasākumiem tiešsaistē Komisija sarīkoja arī augsta līmeņa virtuālo konferenci ieinteresētajām personām par ES Saules enerģijas stratēģiju, kā arī trīs darbseminārus tehniskajā līmenī.

Apspriešanās mērķis bija saņemt dalībvalstu, ieinteresēto personu un iedzīvotāju atsauksmes par ierosināto stratēģijas tvērumu un saturu, kā arī par to, kādus papildu elementus vajadzētu aptvert stratēģijā. Galvenās ieinteresētās personas, kas tika uzrunātas, bija publiskā sektora iestādes, tādi saules enerģijas uzņēmumi kā, piemēram, iekārtu ražotāji, projektu attīstītāji vai ar saules enerģijas iekārtu integrāciju saistīti uzņēmumi, piemēram, agregatori vai digitālo risinājumu nodrošinātāji, citstarp MVU; enerģijas kopienas, patērētāju apvienības; nevalstiskās organizācijas; pētniecības un inovācijas organizācijas un privātpersonas, kas ražo vai patērē saules enerģiju vai vienkārši interesējas par to.

Šis dokuments būtu jāuzskata vienīgi par apspriešanās procesā iesaistīto ieinteresēto personu viedokļu apkopojumu. To nekādā gadījumā nevar uzskatīt par Komisijas vai tās dienestu oficiālo nostāju, un tāpēc tas nav Komisijai saistošs. Apspriešanās pasākumu gaitā saņemtās atbildes nevar uzskatīt par ES iedzīvotāju viedokļu reprezentatīvu izlasi.

To ieinteresēto personu loks, kas piedalījās apspriešanās

Uzrunāto galveno ieinteresēto personu pienesums tika saņemts kā sabiedriskajā apspriešanās iesniegtās atbildes, komentāri, kas tika sniegti, atsaucoties uzaicinājumam iesniegt atsauksmes, un viedokļi, ko ieinteresētās personas pauda tām sarīkotajos pasākumos. Ļoti aktīvi piedalījās saules enerģijas uzņēmumi, pārstāvēd visus līmeņus (no mikrouzņēmumiem līdz lielajiem uzņēmumiem) un dažādus saules enerģijas tehnoloģiju sektorus (saules enerģijas koncentrēšana, saules fotoelementi, saules siltumenerģija u. c.), kā arī atjaunīgās enerģijas kopienas un iedzīvotāji, kuriem ir saistība ar saules enerģiju un/vai kuri interesējas par to. Komentārus vai atsauksmes sniedza arī vairākas patērētāju apvienības, nevalstiskās organizācijas un pētniecības un inovācijas organizācijas. Valsts vai vietējā līmeņa publiskā sektora iestāžu dalība nebija tik aktīva.

Rīki un metodika

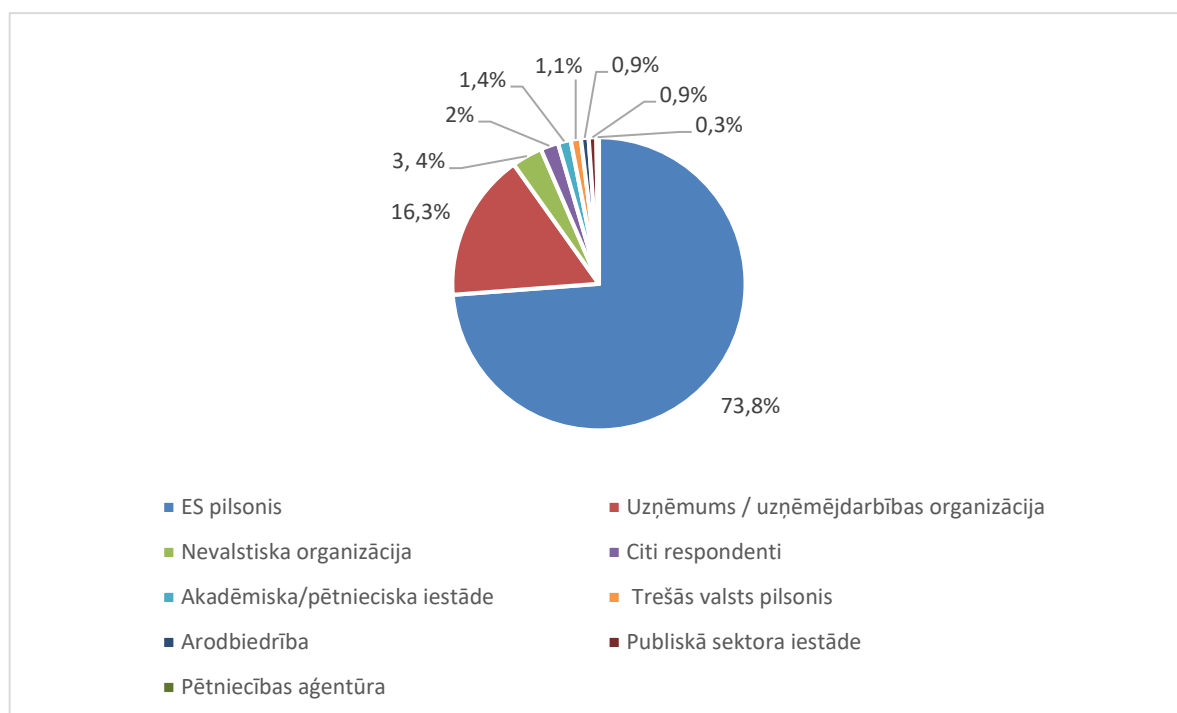
Tika veikta kvantitatīva un kvalitatīva analīze, kas aptvēra sabiedriskajā apspriešanās iesniegtās atbildes un komentārus, kuri tika sniegti, atsaucoties uzaicinājumam iesniegt atsauksmes, citstarp pievienotos nostājas dokumentus. Sabiedriskajā apspriešanās sniegtās atbildes uz jautājumiem ar atbilžu variantiem tika apstrādātas ar kvantitatīvās datu analīzes rīkiem tīmekļa

vietnē “EU Survey”. Kvalitatīvās atbildes (atbildes uz jautājumiem brīvā tekstā, kā arī pievienotie nostājas dokumenti) tika apkopotas un analizētas atsevišķi no kvantitatīvajiem datiem. Komentāri, kas tika sniegti, atsaucoties uzaicinājumam iesniegt atsauksmes, tika klasificēti, balstoties uz respondentu apgalvojumiem, un izteikti skaitļos.

Uzaicinājums iesniegt atsauksmes

Atsaucoties uzaicinājumam iesniegt atsauksmes, komentārus sniedza 447 fiziskas vai juridiskas personas. Taču 92 no tiem atkārtojās un 44 neattiecās uz apspriežamo tematu. Tātad pēc būtības atbilstošo viedokļu skaits faktiski bija 311.

Visvairāk komentāru iesniedza pilsoņi (266, citstarp 4 trešās valsts pilsoņi) un uzņēmumi / uzņēmējdarbības organizācijas (58), nevalstiskās organizācijas (12), akadēmiskās/pētnieciskās iestādes (5), pētniecības aģentūras (1), arodbiedrības (3), publiskā sektora iestādes (3) un citi respondenti (7).

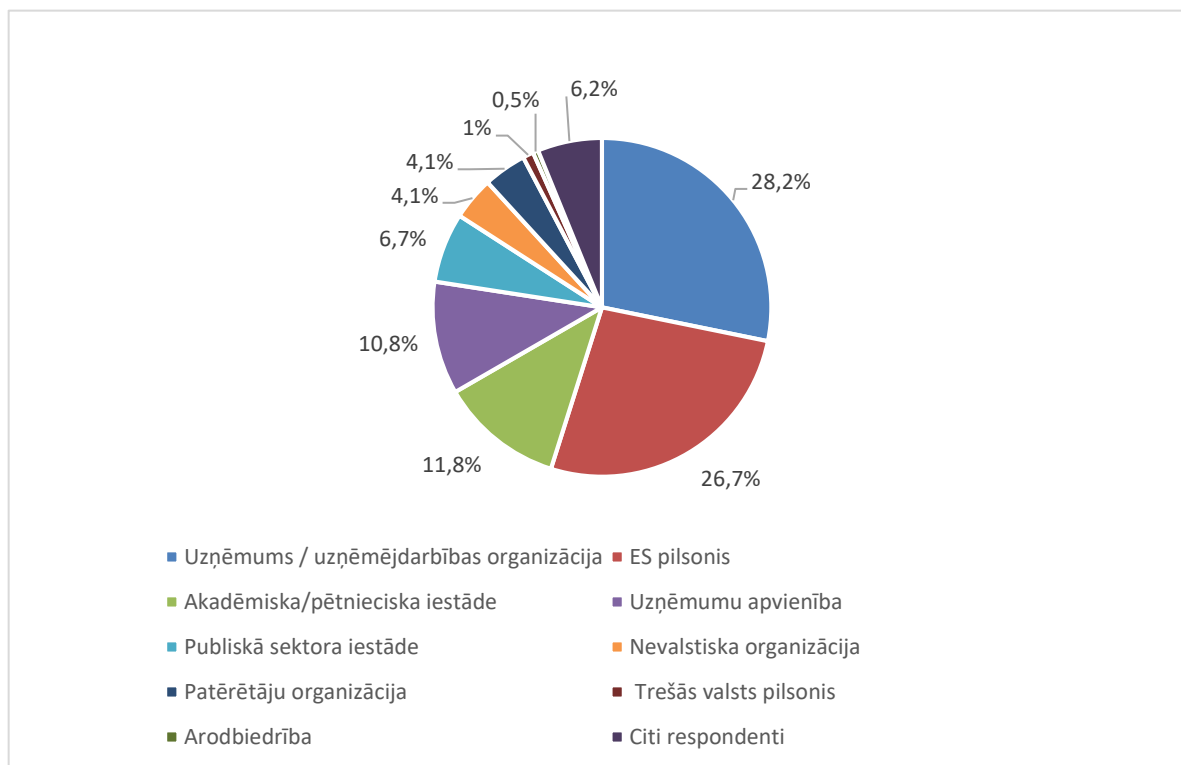

Sabiedriskās apspriešanas anketa

Sabiedriskās apspriešanas anketas aizpildīja 190 dalībnieki, lielākoties uzņēmumi / uzņēmējdarbības organizācijas (55) un ES pilsoņi (52). Pārējie respondenti bija akadēmiskās/pētnieciskās iestādes (23), uzņēmumu apvienības (21), publiskā sektora iestādes (13), nevalstiskās organizācijas (8), patērētāju organizācijas (3), trešās valsts pilsoņi (2), arodbiedrības (1) un citi respondenti (12). Turklāt 12 respondenti paziņoja, ka pārstāv enerģijas kopienu, un 49 norādīja, ka pārstāv īpašnieku(-us), kuriem pieder decentralizētas, mazapjoma saules enerģijas ražotnes.

Dalībnieku norādītās izcelsmes valstis bija šādas: Spānija (44 dalībnieki), Vācija (38), Francija (18), Beļģija un Itālija (no katras šīs valsts 14), Nīderlande (8), Zviedrija (7), Austrija, Portugāle un Polija (no katras 5), Grieķija (4), Čehija, Dānija, Igaunija, Īrija, Ungārija un Malta (no katras 2) un Bulgārija, Somija, Lietuva, Rumānija un Slovēnija (no katras 1). Trešo valstu respondenti norādīja šādas izcelsmes valstis: Norvēģija (3 respondenti), Šveice un Turcija (no

katras 2) un Brazīlija, Ķīna, Izraēla un Apvienotā Karaliste (no katras 1).

Uz jautājumu par to, kādas tehnoloģijas viņi izmanto (respondenti varēja atzīmēt vairākus atbilžu variantus), visbiežāk minētā tehnoloģija bija saules fotoelementi — vai nu decentralizētai (87), vai komerciāla mēroga (78) ražošanai, tai sekoja saules siltumenerģija — vai nu lietošanai mājāsaimniecībā (40), vai rūpniecībā vai lauksaimniecībā (39), vai arī centralizētajā siltumapgādē (29), savukārt saules enerģijas koncentrēšanu (CSP) atzīmēja 59 respondenti.

Sabiedriskās apspriešanas rezultāti

Uzaicinājums iesniegt atsauksmes

No 311 atbilstīgajiem respondentiem visvairāk respondentu (290) atbalstīja paātrinātu saules enerģijas izmantojuma izvēršanu, bet 21 respondents bija pret to. Vairums respondentu ieteica plaši izvērst saules enerģijas izmantojumu ēkās, vienkāršot tiesību aktus un sniegt lielāku ekonomisko atbalstu. Daži pauda bažas par konkurenci ar lauksaimniecību zemes izmantošanā, par ietekmi uz vidi un par piegādes ķēdes drošību.

Administratīvo slogu kā galveno kavēkli saules enerģijas projektu attīstībai minēja 77 dalībnieki, uzsverot nepieciešamību saīsināt un vienkāršot administratīvās procedūras. Daļa dalībnieku (60) norādīja arī to, ka ir jānodrošina lielāks atbalsts finansējuma, aizdevumu vai nodokļu atvieglojumu veidā.

Daži respondenti minēja, ka ēkām būtu jāražo atjaunīgā enerģija un to energoefektivitāte būtu jāpaaugstina, lai tādējādi samazinātu mājāsaimniecību izdevumus par enerģiju. Šajā nolūkā tie mudināja paātrināt saules enerģijas avotu izvietošanu uz jumtiem, balkoniem, fasādēm, sienām vai citām ēkas daļām jaunajos būvniecības projektos, kā arī renovējot publiskas vai privātas ēkas (85). Citi sasaistīja saules enerģijas attīstību ēkās ar e-mobilitātes integrāciju, ierosinot paātrināt elektrotransportlīdzekļu stāvvietu / uzlādes staciju ierīkošanu, citstarp pie autoceļiem. Vēl citi dalībnieki izteica atbalstu enerģijas kopienām un pašpatēriņam, uztverot tos kā iespējas

veicināt decentralizētu saules enerģijas ražošanu (28) un informēt plašu sabiedrību par saules enerģijas priekšrocībām un dzīvotspēju (9).

Vairāki respondenti norādīja, ka uzkrāšanas sistēmas ir labākais risinājums lielākas elastības nodrošināšanai atjaunīgās enerģijas ražošanas pārvaldībā un enerģijas piegādei naktī (40). Daži dalībnieki minēja nepieciešamību veicināt ne vien fotoelementu paneļu, bet arī citu saules enerģijas tehnoloģiju, piemēram, CSP (10) un saules siltumenerģijas (15), izmantošanu. Tika konstatēts, ka viena no galvenajām problēmām ir nodrošināt darbaspēku, kuram būtu nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences (7).

Attiecībā uz vides aspektiem dažādi dalībnieki pieprasīja pastiprināt ilgtspējas standartus un pētniecību resursefektīvas ražošanas un reciklēšanas jomā (30). Attiecībā uz divējādu zemes izmantošanu daudzi atbalstīja saules fotoelementu apvienojumu ar lauksaimniecību (*agri-PV*) (34). Daži respondenti (18) atbalstīja saules paneļu ražošanu ES ("ražots Eiropā"), uzskatot to par veidu, kā nodrošināt Eiropā izvietoto saules fotoelementu (*PV*) ražojumu atbilstību augstiem vides standartiem, pārliecināties, ka to ražošanā nav izmantots piespiedu darbs, un stiprināt piegādes ķēdes noturību.

Sabiedriskās apspriešanas anketa

Sabiedriskās apspriešanas anketā bija 26 jautājumi. Vairumam no tiem tika piedāvāti vairāki atbilžu varianti, taču bija arī jautājumi, uz kuriem respondentiem bija jāsniedz atbilde pašiem. Jautājumi aptvēra trīs galvenos tematus: 1) saules enerģijas projektu izmantojuma izvēršanas paātrināšana, 2) saules enerģijas ražošanas sistēmu integrācijas veicināšana un 3) ilgtspējas, noturības, konkurētspējas, inovācijas un pārredzamības stiprināšana visā saules enerģijas vērtību ķēdē. Jānorāda, ka lielākā daļa no 190 respondentiem nesniedza pilnīgas atbildes uz visiem jautājumiem.

Aptaujas pirmajā daļā visvairāk respondentu norādīja, ka visnozīmīgākais šķērslis fotoelementu projektu īstenošanā ir atļaujas iegūšanas procedūras (45), kam sekoja problēmas ar pieslēgumu elektrotīklam (43) un normatīvā bāze (42). Savukārt vairums dalībnieku kā visnozīmīgāko šķērslī minēja nepietiekamu sabiedrības atbalstu (32). Attiecībā uz CSP projektiem lielākā daļa dalībnieku (51) kā visnozīmīgāko šķērslī minēja normatīvo bāzi.

Starp faktoriem, kas negatīvi ietekmē jaunu komerciāla mēroga saules *PV* projektu sākšanas ekonomisko pamatojumu, kā visnozīmīgāko šķērslī visvairāk dalībnieku (44) minēja nenoteiktību par nākotnes normatīvo bāzi, kā arī nenoteiktību par nākotnes atbalsta programmām (40) un nepietiekamus stimulus aiz skaitītāja pievienoto enerģijas uzkrāšanas sistēmu apvienošanai ar saules enerģijas projektiem (38). Atbildot uz tādu pašu jautājumu attiecībā uz liela mēroga CSP projektiem, visvairāk dalībnieku (49) minēja izsoles veida sistēmas, kas nespēj nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, un nenoteiktību par nākotnes normatīvo bāzi (46).

Dalībnieki arī vērtēja, cik nozīmīgi ir faktori, kas kavē nelielu saules enerģijas iekārtu izmantojuma izvēršanu savrupmājās. Visvairāk dalībnieku (41) norādīja, ka nav iespējas pārdot elektroenerģijas pārprodukciju (vai atlīdzība par to ir zema). Attiecībā uz iekārtu izvietošanu daudzdzīvokļu namos kā nozīmīgāko negatīvo faktoru visvairāk dalībnieku (41) minēja normatīvo bāzi un valsts atbalsta regulējumu, kā arī tiesisko regulējumu attiecībā uz lēmumu pieņemšanu kopīpašumā esošās ēkās, kurās jūmti un fasādes ir kopīgs īpašums (38). Aptuveni 40 respondenti nesniedza pilnīgas atbildes uz šiem diviem jautājumiem. Turklāt vairums respondentu piekrita, ka bez neto uzskaites / neto rēķinu programmām trūks stimulu nelielu iekārtu uzstādīšanai, un visvairāk respondentu (32 no aptuveni 100 dalībniekiem, kuri atbildēja uz šo jautājumu) kā faktoru ar lielāko negatīvo ietekmi norādīja piemērojamās tīkla maksas un nodevas.

Attiecībā uz faktoriem, kas traucē enerģijas kopienām pilnībā izpildīt savus uzdevumus saules enerģijas ražošanā, koplietošanā un tirdzniecībā, daudzi respondenti (aptuveni 90) nesniedza pilnīgas atbildes. Starp tiem, kuri sniedza pilnīgas atbildes, kā nozīmīgāko faktoru visvairāk respondentu (40) norādīja neelastīgas un laikietilpīgas konkursa procedūras, lai pieteiktos subsīdijām, un enerģijas kopienu izveides atļauju iegūšanas kārtību (arī 40).

Respondenti arī vērtēja faktoros, kas kavē saules enerģijas iekārtu izvietošanu rūpniecības zonās/kompleksos. Ņemot vērā to, ka aptuveni 70 respondenti neatbildēja uz šo jautājumu, visvairāk dalībnieku (37) atzīmēja normatīvās bāzes un atbalsta regulējuma ietekmi uz ekonomisko pamatojumu, kā arī to, ka ilgtermiņā ir nepietiekama pamanāmība, kas nepieciešama lēmumu pieņemšanai par vērienīgām investīcijām, trūkst stimulu atjaunīgās enerģijas plašākai izmantošanai un pastāv problēmas, kas saistītas ar elektrotīkla pieslēgumiem (katru šo faktoru atzīmēja 33 respondenti). No otras puses, darbību elektrifikācijas zema potenciāls netika uzskatīts par šķērslī, jo visvairāk respondentu (54) atzina to par faktoru ar vismazāko negatīvo ietekmi.

Attiecībā uz saules siltumenerģijas iekārtām jānorāda, ka aptuveni 100 respondenti nesniedza pilnīgas atbildes uz šo jautājumu, taču visvairāk respondentu (32) minēja normatīvo bāzi un valsts atbalsta regulējumu, kā arī nelabvēlīgos nosacījumus attiecībā uz atjaunīgo energoresursu pieslēgšanu siltumapgādes sistēmai (30).

Par vispiemērotāko veidu, kā pamudināt publiskā sektora iestādes uzstādīt saules enerģijas iekārtas ēkās vai zemesgabalos, kas tām pieder vai ko tās iznomā, visvairāk respondentu (83) atzina mērķu izvirzīšanu atjaunīgās enerģijas iekārtu ierīkošanai sabiedriskās ēkās, kā arī tiesiskus rīkojumus (69). Aptuveni 60 respondenti nesniedza pilnīgas atbildes uz šo jautājumu.

Lauksaimniecības produktu primārajiem ražotājiem, citstarp lauksaimniekiem un lauksaimniecības apvienībām, tika jautāts, vai viņi ir ieguldījuši vai plāno ieguldīt līdzekļus saules enerģijas izmantošanā savās saimniecībās. Desmit no 22 respondentiem atbildēja apstiprinoši, un lielākā daļa (6) no viņiem norādīja, ka tas notiek neto uzskaites / neto rēķinu programmas ietvaros. No tiem, kas nav ieguldījuši un/vai neplāno ieguldīt līdzekļus (kopā 12), vairums norādīja, ka galvenais iemesls šādam lēmumam ir finansējuma trūkums (6).

Aptuveni 60 respondenti izteica ierosinājumus par izmaiņām, kuras padarītu regulējumu labvēlīgāku papildu decentralizētas fotoelementu jaudas uzstādīšanai vietās, kas nav ēkas. Atbildes bija ļoti daudzveidīgas, taču dažus ierosinājumus iesniedza vairāki dalībnieki, piemēram, veicināt *agri-PV* izmantojuma izvēršanu, izstrādājot tam īpašu regulējumu, palielināt finansiālo atbalstu (atbalsta programmas, nodokļu atvieglojumi u. c.), kā arī saīsināt un vienkāršot atļauju iegūšanas procedūras.

Izteikts respondentu vairākums (145) uzskatīja, ka problēmas ar savietojamību/sadarbspēju starp saules fotoelementu iekārtu komponentiem vai saules enerģijas ražošanas un uzkrāšanas sistēmām ierobežo klientu izvēles iespējas attiecībā uz aprīkojumu, liekot tiem izvēlēties konkrētu piegādātāju, ražotāju vai ražojumu līniju. Nesaderīgu komunikācijas protokolu/standartu kā iemeslu minēja 45 no 78 respondentiem.

Uz jautājumu par pasākumiem saules enerģijas ražošanas sistēmu integrācijas atvieglošanai pilnīgas atbildes nesniedza aptuveni 60 respondenti. Lielākā daļa respondentu (101) uzskatīja, ka mazajiem saules enerģijas ražotājiem būtu jāatļauj tirgot enerģiju gan vairumtirdzniecības, gan mazumtirdzniecības tirgos.

Vairums respondentu (74 no 122, kas sniedza atbildes) norādīja, ka nesniedz elastības pakalpojumus vietējam elektroenerģijas sistēmas operatoram. Attiecībā uz šķēršļiem, kas tiem

traucē sniegt vietējam elektroenerģijas sistēmas operatoram elastības pakalpojumus (piem., reaģējot uz pieprasījumu), kā nozīmīgāko šķērslī visvairāk respondentu (51) minēja vietējo tirgu vai vienādranga tirdzniecības iespēju neesību, kā arī lielo komunālo pakalpojumu uzņēmumu dominējošo stāvokli tirgū (38).

Vairums respondentu (102 no tiem 117, kas sniedza atbildes) piekrita, ka mazajiem saules enerģijas ražotājiem būtu jāatļauj tirgot enerģiju gan vairumtirdzniecības, gan mazumtirdzniecības tirgos. Kā galveno šķērslī šādai dalībai tirgū visvairāk respondentu (51) minēja vietējo tirgu, vienādranga tirdzniecības iespēju u. c. neesību. Tomēr aptuveni 100 respondenti nevērtēja visus šķēršļus.

Respondentu, kuri nav uzstādījuši akumulatora bateriju savas māsaimniecības vai uzņēmuma vajadzībām, bija vairāk nekā respondentu, kuri to ir izdarījuši (79 pretstatā 51). Galvenie iemesli uzstādīšanai bija vēlme labāk saskaņot elektroenerģijas patēriņu ar saules enerģijas ražošanu (37) un samazināt atkarību no energotīkla (36); vairums to, kuri bateriju nav uzstādījuši, uzskata, ka tā izmaksā pārāk dārgi salīdzinājumā ar iegūstamo pievienoto vērtību (39). Attiecībā uz decentralizētas saules fotoelementu sistēmas tīkla komunikāciju lielākā daļa dalībnieku, kuri sniedza atbildes, uzskata, ka ir nepieciešams vienots datu formāts (87 no 106 atbildēm), savukārt attiecībā uz šo datu sagatavošanu vairums atbildējušo respondentu uzskata, ka tā būtu jāpieskaņo starplaikiem elektroenerģijas tirgos vai jāpietuvina reāllaikam (78 no 99 atbildēm).

Attiecībā uz jautājumiem saistībā ar piegādes ķēdi lielākā daļa respondentu (no 121 līdz 150) uzskata par atbilstošu tādu pasākumu piemērošanu, kas pieprasa lielāku pārredzamību un izvirza kvantitatīvas prasības (par oglekļa pēdu, vides ilgtspēju un nodarbinātības nosacījumiem) saules enerģijas ražojumiem/sistēmām, ko pārdod Eiropas Savienībā. Izteikts respondentu vairākums (151) uzskata, ka ES paļaušanās uz importa ražojumiem/materiāliem saules enerģijas nozarē rada ievainojamību vai riskus saules enerģijas izmantojuma izvēršanas paātrināšanai, un daudziem dalībniekiem (142) ticama šķiet varbūtība, ka problēmas piegādes ķēdē būtiski ietekmēs izmaksefektīvu saules enerģijas risinājumu pieejamību ES tirgū vidējā termiņā un ilgtermiņā.

Respondentus lūdza norādīt galvenos faktorus, kas apgrūtina ES spēju radīt intelektuālo īpašumu un inovācijas saistībā ar saules enerģijas vērtību ķēdi, un visbiežāk tie atzīmēja nepietiekamu liela mēroga ražošanu Eiropas Savienībā (99). Kā PV piegādes ķēdes sektorus ar vislielāko potenciālu paaugstināt ES nozares konkurētspēju respondenti minēja galvenokārt jaunas tehnoloģijas, piemēram, heteropārejas, perovskīta vai tandēmelementus (66), taču arī moduļu (56) un elementu (55) ražošanu un aprīkojuma ražošanu (54). Starp pasākumiem ES saules enerģijas vērtību ķēdes ilgtspējas, konkurētspējas un noturības veicināšanai kā pasākumu ar vislielāko potenciālu visvairāk respondentu (76) atzīmēja piekļuvi labvēlīgiem finansēšanas nosacījumiem, svarīga projekta visas Eiropas interesēs sākšanu saules enerģijas nozarē (69) un atbalstu liela mēroga ražošanas kompleksu attīstīšanai, citstarp atļauju piešķiršanas paātrināšanu (64).

Nostājas dokumenti

Eiropas Komisija saņēma 35 dokumentus, kuros bija sniegts kopsavilkums vai izklāstīta nostāja par saules enerģiju, no dažādām organizācijām, citstarp no valsts pārvaldes iestādēm, uzņēmumiem, sadales un pārvades sistēmu operatoriem, privātā sektora un pilsoņu apvienībām u. c. Šādi iesniegtie viedokļi lielā mērā sakrīt ar tiem, kas iegūti aptaujā. Tāpēc šajā sadaļā ir apkopotas tās šajos dokumentos izvirzītās prasības, kuras iepriekš šajā kopsavilkumā netika atspoguļotas.

Viens no aspektiem, kuru šādā veidā saņemtie viedokļi ļāva aplūkot no jauniem skatpunktiem,

bija saules enerģijas izmantojuma izvēršanas sociālā ietekme, proti, enerģētiskās nabadzības apkarošana, kolektīvā pašpatēriņa atbalstīšana, risinājumi, lai novērstu grūtības, ar kurām saskaras ģimeņi piekļuvē atjaunīgajai enerģijai u. c. Ieinteresētās personas ierosināja izveidot atbalsta programmas, lai palīdzētu mājāsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, kas nevar atļauties saules enerģijas iekārtu uzstādīšanai nepieciešamo sākotnējo ieguldījumu, vai mehānismus, kuros paredzēti stimuli gan izīrētājiem, gan ģimeņiem. Lai atvieglotu saules enerģijas iekārtu uzstādīšanu daudzdzīvokļu namos, viņi ierosināja pārskatīt lēmumu pieņemšanas noteikumus šādos namos, lai lēmumus varētu pieņemt ātrāk un vienkāršāk, piemēram, ar vienkāršu vairākumu. Lai veicinātu pašpatēriņu, ieinteresētās personas ierosināja nodrošināt ražojošajiem patērētājiem iespēju mainīt piegādātāju, jo tas uzlabos konkurenci attiecībā uz atlīdzību par elektroenerģiju, ko tie nodod energotīklā; turklāt daži lūdza noteikt, ka šai atlīdzībai ir jābūt vismaz tikpat augstai kā elektroenerģijas tirgus cenai. Tika pausts arī viedoklis, ka nelielas iekārtas pilnīga iesaiste elektroenerģijas tirgos ir nepieciešama, lai veicinātu decentralizētu izmantojuma izvēršanu. Citas ieinteresētās personas norādīja, ka dažos gadījumos izvietot iekārtas uz jumta liedz vietējie noteikumi par ēku ārējo izskatu, un lūdza vienkāršot un paātrināt atļauju iegūšanas procesu šāda veida iekārtu uzstādīšanai. Tika izteikti arī lūgumi pašpatēriņa un elektroenerģijas koplietošanas gadījumā atcelt noteiktus nodokļus, kā arī pārskatīt tīkla tarifus, lai veicinātu decentralizētu saules enerģijas izmantojuma izvēršanu. Tika uzsvērts arī nepieciešamība pilnībā īstenot esošos ES tiesību aktus par atjaunīgās enerģijas kopienām.

Vienlaikus daudzas ieinteresētās personas piedāvāja risinājumus, kā atbalstīt liela mēroga iekārtu izmantojuma izvēršanu, piemēram, valsts līmeņa mehānismu piemērotu teritoriju identificēšanai vai elastīgu pieeju vides tiesību aktu īstenošanā, izmantojot jau paredzētās atkāpes sabiedrības interešu labā. Vienlaikus liels skaits ieinteresēto personu piedāvāja likvidēt šķēršļus divējāda zemes vai virsmu izmantošanai, īstenojot holistisku risinājumu, kas aptvertu regulējumu dažādās nozarēs, t. i., no vienas puses, enerģētikas nozarē un, no otras puses, būvniecības, lauksaimniecības, infrastruktūras u. c. nozarēs.

Dažu valstu valdības un komunālo pakalpojumu uzņēmumi arī uzsvēra, ka Eiropas Savienībai būtu jāieviešo dalībvalstu tiesības pašām lemt par savu enerģētikas politiku un jāatturas no papildu tiesību aktu ierosināšanas šajā jomā. Savukārt pašvaldības uzsvēra, ka ES tālākajos reģionos elektroapgādi nodrošina izolētas energosistēmas un ar LESD 349. pantu tiek aizsargāta to enerģētikas suverenitāte. Tas nozīmē, ka ir jāizstrādā risinājumi gan atjaunīgās enerģijas ražošanai, gan uzkrāšanai. To, ka pastāv šķēršļi uzkrāšanas tehnoloģiju izmantojuma izvēršanai, uzsvēra arī citas ieinteresētās personas.

Dažas rūpniecības nozares izmantoja šo saziņas kanālu savu prasību izvirzīšanai. Tās apgalvoja, ka ir jāparedz turpmāks atbalsts saules siltumenerģijas izmantošanai, piemēram, plašākai tās izmantošanai nolūkā dekarbonizēt dažus ražošanas procesus, kur šādai rīcībai ir liels potenciāls, bet progress ir lēns. Sevišķi aktīva bija saules enerģijas koncentrēšanas nozare, aicinot piešķirt īpašu atbalstu atjaunīgajiem energoresursiem, kas nodrošina tīkla stabilitāti, citstarp CSP.

Visbeidzot, virkni prasību izvirzīja arī saules enerģijas iekārtu ražošanas nozare. Citstarp tika prasīts atzīt nozari par ES stratēģiski svarīgu nozari, nodrošināt piekļuvi finansējumam (arī kā svarīgam projektam visas Eiropas interesēs), noteikt ražošanas jaudas mērķrādītāju ES līmenī, atcelt antidempinga maksājumus, ko pašlaik piemēro noteiktiem komponentiem, kuri ir nepieciešami PV ražojumu ražošanai.

Informatīvie pasākumi

Papildus iepriekš minētajiem pasākumiem Komisija 29. martā sarīkoja augsta līmeņa virtuālo konferenci ieinteresētajām personām par ES Saules enerģijas stratēģiju, kurā piedalījās

aptuveni 250 dalībnieki. Starp runātājiem bija augsta līmeņa pārstāvji no ES iestādēm un rīcībspēki no ES saules un siltuma enerģijas nozarēm — gan nozares, pilsoņu organizāciju un regulējošo iestāžu pārstāvji, gan analītiķi un pētnieki, gan arī pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Atbalsts saules enerģijas iekārtu izmantojuma izvēšanas paātrināšanai un atvieglošanai, vienlaikus ievērojot augstus vides un sociālos standartus, bija vienprātīgs. Vairums dalībnieku uzsvēra divējādas zemes izmantošanas nozīmību. Tika uzsvērts, ka nozīmīgs uzdevums ir arī Eiropas piegādes ķēdes stiprināšana, taču trūka vienprātības par to, kādus ES līmeņa pasākumus varētu pieņemt, lai to veicinātu. Kā nozīmīgs nākotnes komponents tika apspriesta izmantojuma decentralizēta izvēšana, ko virza iedzīvotāji, piemēram, ņemot par pamatu enerģijas kopienas.

Komisija arī piedalījās trijos tehniskajos darbsemināros, kas tika sarīkoti ar pētniekiem un nozares ieinteresētajām personām par konkrētām tēmām.

- Pirmajā darbseminārā par ēkā integrētiem fotoelementiem (*BIPV*) ieinteresētās personas uzsvēra, ka *BIPV* ražojumiem tiek piemērotas divas sertifikācijas procedūras — kā būvizstrādājumiem un kā elektriskiem izstrādājumiem — un ka Eiropas Savienībā nav vienotu procedūru šādu ražojumu sertifikācijai.
- Otrajā darbseminārā par iespējām un šķēršļiem saules fotoelementu ražošanas nozarē ieinteresētās personas norādīja, ka ES galvenā priekšrocība joprojām ir inovācija, taču nepietiekams ražošanas apjoms vājina inovācijas vides konkurētspēju. Viņi uzsvēra, ka piekļuve finansējumam ir galvenais priekšnosacījums ražošanas paplašināšanai, ņemot vērā konkurenci, kuru rada importa ražojumi un kurā ieinteresētās personas vaino nevienlīdzīgos konkurences apstākļus starptautiskajā līmenī.
- Trešajā darbseminārā, kas tika sarīkots ar saules enerģijas koncentrēšanas nozares pārstāvjiem (gan no elektroenerģijas, gan no siltumenerģijas sektora), ieinteresētās personas izteica viedokli, ka *CSP* nebūtu jākonkurē ar saules *PV* uz izmaksu pamata, jo tā rada sistēmai pievienoto vērtību siltumenerģijas uzkrāšanas veidā un var, piemēram, nodrošināt elektroenerģiju naktī. Tāpēc viņi aicināja izstrādāt tādus izsoles modeļus, kuros būtu ņemtas vērā dispečējamās atjaunīgās enerģijas priekšrocības.

Secinājumi

Atklātās sabiedriskās apspriešanas rezultāti lielā mērā saskan ar šīs iniciatīvas galvenajiem nolūkiem. Tie parādīja pārliecinošu atbalstu saules enerģijas izmantojuma paātrinātai izvēšanai ES, kā arī ES saules enerģijas nozares nozīmes palielināšanai šajā procesā.

Jāuzsver, ka daži no šajā apspriešanā izteiktajiem lūgumiem tiks ņemti vērā citās iniciatīvās, kuras pašlaik jau tiek īstenotas vai kuras Komisija plāno īstenot. Jo īpaši tas attiecas uz paralēlo iniciatīvu par paātrinātu atļauju izsniegšanu atjaunīgās enerģijas projektiem, jo šis aspekts bieži tika minēts kā galvenais šķērslis paātrinātai saules enerģijas izmantojuma izvēšanai. Citas problēmas ir saistītas ar esošo ES tiesību aktu pilnīgu īstenošanu un priekšlikumiem, kas tika ierosināti 2021. gadā paketē “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, arī ar priekšlikumu pārskatīt Atjaunojamo energoresursu direktīvu.

Šīs iniciatīvas pamatā ir atziņa, ka ES atjaunīgās enerģijas mērķrādītāju sasniegšanai ir nepieciešama visu veidu izmantojumu izvēšana, un apspriešanās rezultāti šādu pieeju neapšaubāmi pastiprināja. Izmantojums ir jāizvēš plašā mērogā, un tam ir jābūt savietojamam ar citiem zemes izmantošanas veidiem un stingriem vides standartiem; ir jāveicina arī inovatīvi izmantojuma izvēšanas veidi, apvienojot to ar lauksaimniecības vai transporta infrastruktūru; visbeidzot, ir jāievieš stimulu kopums un vienlaikus jāatceļ nevajadzīgi šķēršļi, lai atbalstītu

decentralizētu izmantojuma izvēršanu, ko virza iedzīvotāji un kopienas.

Visbeidzot, apspriešanās apstiprināja, ka ieinteresētās personas ļoti atbalsta ES saules enerģijas nozares nozīmes palielināšanu, pamatojoties vai nu uz ekonomiskajiem ieguvumiem, ko tā radītu, vai arī uz vēlmi samazināt pašreizējo atkarību no importa. Ir pieejams plašs tādu instrumentu klāsts, kurus ES var izmantot šā procesa veicināšanai. Turklāt apspriešanās skaidri atspoguļoja pieprasījumu pēc saules energoiekārtām, kas atbilst augstiem ilgtspējas standartiem.